

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора,
професора кафедри соціально-економічних дисциплін
Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Хамініч Світлани Юріївни

на дисертаційну роботу Протопопової Наталії Андріївни
на тему «**Формування механізму захисту соціально-економічних систем
країни**», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Актуальність теми та загальна характеристика роботи.

Дисертаційна робота Протопопової Наталії Андріївни присвячена актуальній науково-практичній проблемі формування механізму економічного захисту соціально-економічних систем країни в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій економіки України.

Актуальність обраної теми зумовлена суттєвим загостренням внутрішніх і зовнішніх загроз функціонуванню національної економіки, підвищенням рівня невизначеності, нестабільністю економічного середовища, а також необхідністю забезпечення стійкості, адаптивності та відновлюваності соціально-економічних систем на різних рівнях їх функціонування.

У сучасних умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення особливого значення набуває розроблення ефективних механізмів економічного захисту, які здатні забезпечити безперервність функціонування підприємств, стабілізацію економічних процесів і формування передумов для сталого розвитку.

У дисертації обґрунтовано доцільність застосування інтегрованого системно-процесного підходу до формування механізму економічного захисту соціально-економічних систем, що дозволяє поєднати фінансові, організаційні, управлінські та аналітичні складові в межах єдиної логіки функціонування.

Таким чином, тема дослідження є своєчасною, актуальною та має важливе теоретичне і практичне значення.

2. Оцінка змісту та оформлення результатів. Дисертаційна робота виконана державною мовою, написана у науковому стилі, характеризується логічною завершеністю та структурованістю.

У вступі чітко визначено актуальність теми, сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, окреслено наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів.

Структура дисертації є логічною та послідовною, вона складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У першому розділі розглянуто теоретичні основи економічного захисту соціально-економічних систем, узагальнено підходи до трактування відповідної категорії, визначено її сутність, функції та місце в системі економічної безпеки.

У другому розділі здійснено комплексну діагностику стану соціально-економічних систем на прикладі підприємств трубної промисловості України, визначено ключові ризики та загрози, а також запропоновано методичні підходи до оцінювання рівня економічного захисту.

У третьому розділі розроблено модельно-інструментальне забезпечення формування механізму економічного захисту, зокрема запропоновано комплексну нечітко-логічну модель оцінювання рівня його досконалості, що базується на використанні сучасного інструментарію економіко-математичного моделювання.

Отримані результати є логічно обгрунтованими, підтверджуються аналітичними розрахунками, табличними та графічними матеріалами, що свідчить про високий рівень проведеного дослідження.

3. Наукова цінність дисертаційного дослідження. Наукова новизна одержаних результатів полягає у розвитку теоретико-методичних підходів та обгрунтуванні практичних рекомендацій щодо формування механізму захисту соціально-економічних систем країни.

До основних результатів, що характеризуються науковою новизною, належать:

- розроблення комплексної нечітко-логічної моделі оцінювання рівня досконалості механізму економічного захисту (LPMM), яка дозволяє враховувати невизначеність, багатофакторність і нелінійність економічних процесів;

- удосконалення методичного підходу до оцінювання економічного захисту на основі поєднання фінансово-економічних показників і сучасних методів аналізу;

- розвиток підходів до кластеризації підприємств із використанням самоорганізованих карт Кохонена, що дає змогу виявляти структурні закономірності та рівень їх стійкості;

– обґрунтування інтегрованого системно-процесного підходу як методологічної основи формування механізму економічного захисту соціально-економічних систем.

Зазначені результати мають теоретичну значущість і розширюють наукові уявлення щодо забезпечення економічної захищеності в умовах невизначеності.

4. Оцінка практичного значення результатів роботи. Практичне значення дисертаційної роботи полягає у можливості використання розроблених методичних підходів, моделей і рекомендацій у діяльності підприємств, органів державного управління та аналітичних установ.

Запропоновані у роботі інструменти можуть бути використані для:

- оцінювання рівня економічного захисту підприємств;
- формування систем фінансового моніторингу та внутрішнього аудиту;
- прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності;
- розроблення стратегій розвитку та відновлення підприємств у післявоєнний період.

Отримані результати мають прикладну спрямованість і можуть бути впроваджені в практику управління соціально-економічними системами.

5. Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи. Незважаючи на загалом позитивну оцінку дисертаційної роботи, слід зазначити окремі недоліки та дискусійні положення:

1. У теоретичному розділі доцільно було б більш детально здійснити порівняльний аналіз існуючих підходів до трактування економічного захисту та обґрунтувати переваги запропонованого підходу.

2. У другому розділі варто було б розширити емпіричну базу дослідження, зокрема за рахунок більш широкого регіонального або галузевого аналізу.

3. У третьому розділі потребує більш детального висвітлення практична апробація запропонованої нечітко-логічної моделі, зокрема з точки зору її впровадження на конкретних підприємствах.

Зазначені зауваження не знижують загальної наукової цінності роботи та мають рекомендаційний характер.

6. Загальна оцінка дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Протопопової Наталії Андріївни є завершеною науковою працею, що містить нові науково обґрунтовані результати, які мають теоретичне і практичне значення. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело. За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення принципів академічної доброчесності не виявлено.

Таким чином, дисертація Протопопової Наталії Андріївни на тему «**Формування механізму захисту соціально-економічних систем країни**», відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 зі змінами, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

професор кафедри соціально-
економічних дисциплін ННІ ПЮ
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ
доктор економічних наук, професор

Світлана ХАМІНІЧ

Підпис Хамініч С.Ю. засвідчую:

Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
заслужений діяч науки і техніки України

Олександр ЮНІН